

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 82/2019-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Škrabom, Sovietskych Hrdinov 200, Svidník, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 9/2018 z 29. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 9/2018 z 29. novembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Ústavnému súdu bolo 22. marca 2019 doručené podanie [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“), ktorým sa vyjadril k obsahu ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola stranou sporu v konaní o zaplatenie sumy 91 216,89 € s príslušenstvom vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 41/2011.

Okresný súd rozhodol medzitýmny rozsudkom č. k. 15 C 41/2011-56 z 19. novembra 2013 (ďalej len „medzitýmny rozsudok“) o vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného tak, že nárok sťažovateľky nie je premlčaný.

Proti výroku medzitýmneho rozsudku podal žalovaný odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením č. k. 1 Co 55/2014-74 zo 7. októbra 2014 tak, že medzitýmny rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 15 C 41/2011-171 z 28. júna 2016 (ďalej len „rozsudok vo veci samej“) tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke sumu 91 216,89 € s 8,75 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 91 216,89 € od 12. septembra 2012 do zaplatenia.

Proti rozsudku vo veci samej podal žalovaný odvolanie, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo veci samej zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k porušeniu ňou označených práv uviedla: *„K naplneniu poskytnutia práva na súdnu ochranu dochádza až konečným právoplatným rozhodnutím. Prijatím novej zákonnej úpravy bol nastolený stav, že odvolací súd môže zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie iba raz.“*

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom: *„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/9/2018 zo dňa 28.11.2018 porušené boli.“*

II. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/9/2018 zo dňa 28.11.2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III. Základné práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/9/2018 porušené boli.

IV. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 3.000,- eur...

V. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 1.231,22 eur...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosc možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

10. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania.

11. Podľa § 123 ods. 1 písm. d) ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať aj konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

12. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

15. Jadrom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o procesnom pochybení krajského súdu, ktorý neaplikoval relevantnú procesnú normu, a to § 390 Civilného sporového poriadku.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

16. Ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných

pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

17. Podľa názoru ústavného súdu je vhodné v okolnostiach danej veci poukázať na dôvody, pre ktoré krajský súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok okresného súdu vo veci samej a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol: *„Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z nesprávneho právneho názoru, ak pri rozhodovaní nezohľadnil námietky žalovaného ohľadom existencie a výšky žalobkyňou uplatnenej pohľadávky a náležite sa nevyporiadal ani s tvrdeniami žalovaného ohľadom uplatnenej námietky premlčania.*

... súd prvej inštancie vychádzajúc z nesprávneho právneho názoru nevykonal dokazovanie za účelom zistenia dôvodnosti žalobkyňou uplatnenej pohľadávky pozostávajúcej z bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia ako predbežnej otázky, ale iba prebral skutkové a právne závery súdu prvej inštancie vo veci 4C/416/2002, ktorý pre žalovaného nie je záväzný. Takýmto nesprávnym procesným postupom porušil práva účastníka na spravodlivý proces, ak nevykonal dokazovanie na žalobkyňou tvrdení skutočnosť a v tejto súvislosti sa nezaoberal ani dôvodnosťou opodstatnenosti námietok žalovaného. Uvedený záver súdu prvej inštancie ohľadom dôvodnosti a výšky uplatnenej pohľadávky možno považovať za predčasný a teda aj nesprávny.

Za dôvodnú považuje odvolací súd aj námietku žalovaného vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania, ak súd prvej inštancie pri jej posudzovaní neprihliadol na všetky žalovaným tvrdené rozhodujúce skutočnosti.

V tejto súvislosti treba uviesť, že odvolací súd síce vo svojom zrušujúcom uznesení zo dňa 7.10.2014 síce vyslovil názor, že v danom prípade začala premlčacia doba plynúť právoplatnosťou zamietajúceho rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.1.2009, avšak pri vyslovení tohto názoru vychádzal zo skutkového stavu veci, ktoré boli v tom čase nesporné a zistené súdom prvej inštancie. V konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré nasledovalo po vydaní tohto zrušujúceho uznesenia došlo k zmene skutkového stavu v tom zmysle, že žalovaný poukázal na iné skutkové okolnosti, ktoré by mohli byť významné

pre posúdenie otázky začatia plynutia premlčania a ktoré ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu neboli predmetom dokazovania.“

18. Ústavný súd konštatuje, že medzitýmny rozsudok (ktorý bol krajským súdom zrušený s odôvodnením, že neboli splnené podmienky pre jeho vydanie) sa zaoberal výlučne otázkou premlčania. O uplatnenom nároku sťažovateľky rozhodol okresný súd až rozsudkom vo veci samej.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi obsahom základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ústavy a čl. 6 dohovoru) a napadnutým uznesením krajského súdu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o porušení sťažovateľkou označených práv. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu nemožno považovať za svojvoľné či neodôvodnené a ani za také, ktoré by popierali účel a zmysel zákona.

19. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 63/2018).

20. Zároveň ústavný súd pripomína, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

21. V závere ústavný súd zdôrazňuje, že nie je jeho úlohou perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj v prípade výhrad k nimi urobeným čiastkovým procesným úkonom. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi, a preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priečiaci sa zákonu zároveň vyústí do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene (inkontextuálne) hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu, ako postup *contra legem* – protiústavnosť konania nezaloží (I. ÚS 76/2015).

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

22. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že napriek právnomu zastúpeniu sťažovateľky jej ústavná sťažnosť nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 123 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde.

Závažným nedostatkom ústavnej sťažnosti je úplná absencia právne relevantného odôvodnenia návrhu vo vzťahu k označenému základnému právu, vyslovenia porušenia ktorého sa sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti domáha.

23. Ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemá *ex officio* prieskumnú právomoc, t. j. nemá oprávnenie bez námietky sťažovateľky *en bloc* preskúmať napádané rozhodnutie a iniciatívne vyhľadávať prípadné ústavne neudržateľné pochybenia. Inými slovami, tvrdenie sťažovateľky bez jeho konkretizácie v interakcii s napádaným rozhodnutím, opatrením, prípadne iným zásahom nepostačuje na meritórne konštatovanie o porušení sťažovateľkou označených práv a slobôd (I. ÚS 245/2018).

24. Vzhľadom na už uvedené závery ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je v tejto časti potrebné odmietnuť pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí v zmysle § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

25. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. c) a g) zákona o ústavnom súde odmietnuť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2019